

ORIPÄÄN VARHAISKASVATUKSEN JA ESIOPETUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA

TOIMINTAKAUSI 2025-2026

TOIMINTA-AJATUS

Varhaiskasvatus tarjoaa alle kouluikäiselle lapselle ympäristön, jossa hän saa huolenpitoa, hoitoa, ohjausta ja oppimiskokemuksia. Varhaiskasvatus tukee ja täydentää vanhempien ensisijaista kasvatustehtävää ja lapsen kokonaisvaltaista kehitystä. Lapsella on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen. Toiminta lähtee lapsen tarpeista ja osallisuudesta oman arkensa tärkeisiin asioihin. Pedagoginen toiminta muodostuu suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon monipuolisesta kokonaisuudesta. Ryhmissä toimitaan yhteistyössä vanhempien, eri yhteistyötahojen ja verkostojen kanssa. Perheiden kotikasvatusta tuetaan kunkin lapsen varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelman mukaisesti. Toimintaa ohjaavat ja velvoittavat valtakunnalliset ja paikalliset varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat sekä varhaiskasvatustaki 540/2018. Myös Oripään tasa-arvo ja yhdenvertaisuus suunnitelma, joka otettiin käyttöön 1.8.2023 on toimintaamme ohjaava asiakirja.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestämisessä tehtävät käytännön ratkaisut tulee voida perustella pedagogisesti varhaiskasvatustakia ja -asetusta noudattaen. Esiopetus on yksivuotista, varhennetussa esiopetuksessa kaksivuotista ja velvoittavaa. Esiopetusta annetaan vuonna 2019 syntyneille esiopetusvelvollisille lukuvuosisuunnitelman mukaisina päivinä neljän tunnin ajan klo 8.30–12.30. Esikoululaisille järjestetään hakemusten mukaisesti esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta.

ARVOT

Oripään varhaiskasvatussuunnitelman arvot pohjautuvat vanhempien, henkilökunnan, paikallisen esiopetuksen opetussuunnitelman sekä sivistystoimen yhteisiin arvoihin. Varhaiskasvatuksessa sekä esiopetuksessa korostamme näkemystä lapsen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta. Lapsi on tärkeä ja jokaisella lapsella on oikeus itsearvoiseen, hyvään lapsuuteen. Aikuisen aito läsnäolo ja lapsen yksilöllinen, positiivinen huomioiminen sekä toisiamme kunnioittava ilmapiiri ovat tärkeitä turvallisuuden ja yhteisöllisyyden rakennuspuita.

TOIMINTAKAUDEN 2025–2026 KESKEISET KASVATUKSELLISET TAVOITTEET JA PAINOPISTEALUEET

Varhaiskasvatuksen sekä esiopetuksen tavoitteena on edistää jokaisen lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia sekä oppimisen edellytyksiä. Toiminnassa tunnistetaan ja huomioidaan kunkin lapsen ja lapsiryhmän ikä- ja kehitystason mukaiset sekä yksilölliset tuen tarpeet. Pienryhmissä toimimalla, leikin, liikunnan ja luovuuden keinoin vahvistetaan lasten itsetuntoa ja kasvua, laaja-alaista oppimista sekä emotionaalisia, sosiaalisia, motorisia ja kognitiivisia taitoja. Osaamisen eri alueita toteutetaan varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmien oppimiskokonaisuuksien mukaisesti: kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot, minä ja meidän yhteisömme, tutkin ja toimin ympäristössäni sekä kasvan, liikun ja kehityn. Laaja-alaiseen osaamisen osa-alueet ovat ajattelu ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen sekä osallistuminen ja vaikuttaminen.

Eheytetty pedagoginen toiminta. Kokopäiväpedagogiikan mukaisesti koko päivä kaikkine toimintoineen on tärkeää ja merkityksellistä aikaa lapsen elämässä. Arkipäivässä aamusta iltaan, päivittäin toistuvissakin tilanteissa ja yhteisessä dialogissa lapselle tarjoutuu erilaisia kasvu- ja oppimiskokemuksia sekä laaja-alaisen osaamisen eri ulottuvuuksia. Toimintaympäristön tulee olla terveellinen ja turvallinen. Toiminta on pedagogisesti suunniteltua lasten varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmien pohjalta, aikuisjohtoista ja silti vahvasti lapsilähtöistä. Lasten osallisuutta vahvistetaan, heidän kiinnostusten kohteita havainnoidaan ja toimintaa suunnitellaan sekä luodaan yhdessä lasten näkökulmasta käsin. Selkeä ja suunnitelmallinen, mutta joustava ja kiireetön päivän rakenne edistää hyvinvointia. Leikki, liikunta, luovuus, taiteet, retket ja muu toiminta luovat yhtenäisen ja eheän toimintakulttuurin varhaiskasvatuksen sekä esiopetuksen toteuttamiselle. Monipuolisen, sisällä ja ulkona tapahtuvan toiminnan lisäksi Oripäässä luonto ja muu lähiympäristö ovat kiinteä osa oppimisympäristöä.

Pienryhmätoiminta. Pienryhmät mahdollistavat jokaisen lapsen kuulluksi ja nähdyksi tulemisen päivittäisessä toiminnassa. Pienryhmissä toimiminen vähentää lasten odottamista, edistää ryhmäytymistä, vähentää levottomuutta, tukee päivittäistoimintoja sekä

antaa kaikille lapsille mahdollisuuden tulla kuulluksi, ymmärretyksi ja hyväksytyksi. Pienryhmissä toimiminen auttaa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista ja pedagogista dokumentointia. Pienryhmät ovat pääsääntöisesti tuttuja ja suhteellisen pysyviä, mutta osa päivästä tai viikosta voidaan toteuttaa vaihtelevissa jakoryhmissä toiminnasta riippuen.

Pedagoginen dokumentointi on toiminnan näkyväksi tekemistä, joka samalla työmenetelmänä tukee varhaiskasvatuksen suunnittelua ja kehittämistä. Sen tavoitteena on oppia tuntemaan lapsia ja ymmärtämään lasten välisiä suhteita, mahdollistaa perheiden osallisuutta sekä tehdä tietoiseksi ja vahvistaa henkilöstön ja lasten välistä vuorovaikutusta.

Ryhmiä jatkuvana dokumentoinnin välineenä ovat ryhmäkohtaiset Daisy ryhmät, joissa vanhemmille viestitään yhteisesti ilmoitustaululla tai yksilöllisesti lähettämällä esim. kuvia lapsesta omille huoltajille.

Projektiseinät tai -ikkunat voivat viestittää konkreettista havaitusta, keksitystä ja eletystä.

Toimintakautena 2025-2026 painoalueemme on **Positiivinen kasvatus hyvinvoinnin rakentajana**. Lapsen kohtaaminen arvostavasti ja empaattisesti auttaa arjessa, niin lapsen kuin henkilöstön jaksamista. Toimimme yhteistyössä perheiden kanssa, lapsen parhaaksi ja tuemme perheiden osallisuutta varhaiskasvatuksen arjessa. Toimintamme pohjaa pedagogisen suunnittelun, lasten mielenkiinnonkohteiden havainnoinnin ja kuulemisen sekä osallisuuden tukemisen myötä kulloisenkin teeman ympärille. Perheitä tiedotetaan eri teemoista ja näin heidän mahdollisuuttaan osallistua lastensa arkeen vahvistetaan. Henkilöstön ja lasten välisessä vuorovaikutuksessa vahvistetaan läsnä olevaa, myönteistä ja välittävää kohtaamista.

YHTEISTYÖ VANHEMPIEN KANSSA JA PERHEIDEN OSALLISUUS

Yhteistyön perustana on vanhempien tai muiden huoltajien ja kasvattajien välinen luottamus, joka syntyy kuulemisesta ja kunnioittamisesta avoimessa, rehellisessä vuorovaikutuksessa. Huoltajia rohkaistaan keskusteluun lapsen asioista ja heille kerrotaan mahdollisuudesta ottaa yhteyttä rauhallista keskustelua varten mihin aikaan vuodesta tahansa. Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa tai esiopetuksessa vanhemmille tarjotaan mahdollisuus tutustumiseen yhdessä lapsensa kanssa. Yksiköissä järjestetään vanhempainillat tai -

iltapäivät syyskaudella. Huoltajien kanssa pidetään säännöllistä yhteyttä arkisin kohtaamalla, keskustelemalla, puhelimitse ja Daisy järjestelmän kautta.

Jokaiselle lapselle laaditaan toimintavuoden aikana oma varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelma yhdessä huoltajien kanssa. Lapsen etu ja tarpeet ovat suunnitelmassa keskiössä. Lapsi osallistuu suunnitelman laadintaan ikä huomioiden.

Varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan lapsen vahvuudet, kiinnostuksen kohteet, mahdolliset tuen tarpeet sekä ryhmän pedagogiselle toiminnalle asetetut tavoitteet ja menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi. Varhaiskasvatussuunnitelma on ryhmän toimintaa sekä oppimisympäristön muokkaamista ohjaava henkilöstön työmenetelmä. Henkilökunnan tärkeä tehtävä on ottaa lasten varhaiskasvatussuunnitelmat varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelun, toteuttamisen ja kehittämisen pohjaksi. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa ja vähintään kerran vuodessa.

Huoltajilta pyydetään palautetta eri tavoin, mm. uuden Valssi- valtakunnallisen varhaiskasvatuksen laadunhallinta menetelmän avulla sekä säännöllisesti informoiden palautteen antamisen eri mahdollisuuksista.

KASVUN JA OPPIMISEN TUESTA

1.8.2025 kunnassa on aloittanut oma varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan havainnointi, arviointi ja toiminnan sekä tukitoimien suunnittelu on ensiarvoisen tärkeää, jotta varhaiskasvatus- ja perusopetuslain edellyttämä tuki lapselle toteutuu. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee myös henkilökunnan osaamista ja työssäjaksamista. Varhaiskasvatuksessa on yleisen, tehostetun ja erityisen tuen kolmiportainen tuki . 1.8.2025 alkaen esiopetuksen tuen muodot muuttuivat perusopetuslain uudistuksen myötä. Esiopetuksen tuki muodostuu ryhmäkohtaisesta ja oppilaskohtaisestatuesta. (kts. Oripään esiopetussuunnitelma). Tuki tarjotaan lapsen omassa esiopetusryhmässä ellei tuen tarve ole niin suuri, että se tarjotaan esim. Hirvikosken erityiskoulussa.

Lapsella on oikeus saada tukea siten kuin varhaiskasvatus- ja perusopetuslaissa on säädetty. Oikea-aikaisella, yksilöllisesti kohdennetulla ja lapsen tarpeiden mukaisella tuella edistetään lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Samalla ehkäistään lapsen ongelmien kasvamista ja monimuotoistumista sekä riskiä syrjäytyä. Tuen järjestämisen lähtökohtana ovat lapsen

vahvuudet sekä oppimiseen, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvät tarpeet. Lasta kuullaan lapsen ikä ja kehitys huomioiden. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa tuki rakentuu lapsen yksilöllisiin tarpeisiin vastaamisesta sekä yhteisöllisistä ja oppimisympäristöihin liittyvistä ratkaisuista. Tukea annettaessa huolehditaan siitä, että jokainen lapsi kokee itsensä hyväksytyksi omana itsenään sekä ryhmän jäsenenä. Kannustamalla lasta ja antamalla hänelle mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin tuetaan lapsen myönteisen minäkuvan kehittymistä. Lapsen tarvitsema tuki ja toimenpiteet kirjataan päiväkodissa olevan lapsen varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelmaan. Yhteistyötä neuvolan, perheiden ja varhaiskasvatuksen sekä esiopetuksen välillä toteutetaan mm. ikäkausitarkastusten yhteydessä perheiden neuvolaan toimittamien lasten varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmien avulla. Yhteistyötä tehdään myös Varhan Monarkki (moniammatillinen) tiimin kanssa.

MUUT SUUNNITELMAT JA YHTEISTYÖ TOIMINTAKAUDELLA 2025–2026

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluverkko selvitys luovutetaan kunnanhallitukselle marraskuussa 2025. Selvityksen pohjalta varhaiskasvatuksen tilaongelmille haetaan ratkaisua. Tilojen toimimattomuus ja henkilökunnan sairastuvuus tiloissa on aiheuttanut työuupumusta ja lisännyt huomattavasti varhaiskasvatuksen sijaismääräraha kuluja.

Erilaisia toiminnallisia tapahtumia, teemapäiviä tai -viikkoja järjestetään varhaiskasvatuksessa. Yhteistyökumppanien kanssa pyritään löytämään aiempien rinnalle uusia ja luovia mahdollisuuksia. Varhaiskasvatuksen vanhempainyhdistys on monin tavoin tärkeä yhteistyökumppani. Kirjasto järjestää satutunteja yksiköissä kerran kuukaudessa. Yhteistyön muodot lisäksi mm. koulun, vapaa-aikatoimen, palvelutalon, seurakunnan sekä kunnan ja alueen muiden eri toimijoiden kanssa jatkuvat.

KESKEISET TYÖHYVINVOINNIN TAVOITTEET

Toimivan työyhteisön kehittäminen on jatkuva prosessi. Myönteinen vuorovaikutus, keskusteleva ja avoin asenne, ammatillisuuden tukeminen ja varhaiskasvatussuunnitelmaosaamisen vahvistaminen ovat keskiössä. Tavoitteenamme on

osaava, ammatillinen ja työhönsä motivoitunut henkilöstö. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan yhteisessä viikkotiimeissä (1/ryhmä) sekä ryhmien omissa viikoittaisissa palaverissa sovimme yhteisistä käytännöistä, vastuualueista ja toimintasuunnitelman käytännön toteuttamisesta sekä refleктоimme toimintaamme. Koko varhaiskasvatuksen henkilöstön yhteinen kehittämispäivä oli 29.8.2025, kevään 2026 arviointipäivän ajankohta tarkentuu myöhemmin. Henkilökunnan kehityskeskustelut käydään kerran vuodessa keväisin.

Annamme arjessa tilaa ilolle ja leikkimielisyydelle työn mielekkyyttä tukien. Työhyvinvoinnin ja työn ilon vahvistamiseksi sitoudumme kehittämään ammattitaitoamme, otamme vastuuta työtoverina ja kasvattajana, kehitämme rakentavaa palautteenantoa, käsittelemme tiedonkulkuun ja vuorovaikutukseen liittyviä teemoja ja kannustamme toisiamme. Pyrimme keskustelulla, hyvällä suunnittelulla ja yhteistyöllä ennakoidaan työn riskejä ja haasteita, muun muassa henkilöstövajetilanteita niiden tuoman kuormituksen vähentämiseksi. Palveluverkkoselvityksen myötä tilaongelmaamme haetaan ratkaisua ja tämä tulee auttamaan henkilökunnan jaksamisessa. Huolehdimme tiloistamme ja välineistämme toimienekologisesti ja taloudelliset resurssit tiedostaen, laatutavoitteet silti selkeinä.

Työajan ulkopuolella henkilökunnalla on mahdollisuus kunnan sekä varhaiskasvatuksen vapaaehtoiseen tyhy-toimintaan.